

CONSILIUL LEGISLATIV

Biroul permanent al Senatului

Bp. 189 / 24.06.2025

Biroul permanent al Senatului

i. 237 / 2.09.2025

AVIZ

**referitor la propunerea legislativă pentru România aleasă la
referendum: 300 de parlamentari**

Analizând propunerea legislativă pentru România aleasă la referendum: 300 de parlamentari (b189/28.05.2025), transmisă de Secretarul General al Senatului cu adresa nr. XXXV/3402/02.06.2025 și înregistrată la Consiliul Legislativ cu nr. D425/03.06.2025,

CONSILIUL LEGISLATIV

În temeiul art. 2 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 73/1993, republicată, cu completările ulterioare și al art. 29 alin. (4) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Legislativ,

Avizează negativ propunerea legislativă, pentru următoarele considerente:

1. Propunerea legislativă are ca obiect de reglementare modificarea Legii nr.208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente, cu modificările și completările ulterioare, în sensul reducerii numărului de parlamentari la 300 în acord cu rezultatele referendumului național din anul 2009.

2. Prin obiectul său de reglementare, propunerea legislativă se încadrează în categoria legilor organice, fiind incidente prevederile art. 73 alin.(3) lit. a) din Constituția României, republicată, iar în aplicarea prevederilor art. 75 alin. (1) din Legea fundamentală, prima Cameră sesizată este Senatul.

3. Precizăm că, prin avizul pe care îl emite, Consiliul Legislativ nu se pronunță asupra oportunității soluțiilor legislative preconizate.

4. Cu titlu preliminar, menționăm că la data de 22 octombrie 2009, Președintele României a emis Decretul nr. 1507 pentru organizarea unui referendum național, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 714 din 22 octombrie 2009, prin care a chemat poporul român să-și exprime voința cu privire la **două probleme** de interes național: trecerea la un **Parlament unicameral** și reducerea numărului de parlamentari la **maximum 300 de persoane**.

Prin urmare, numărul de 300 de parlamentari a fost stabilit în corelare cu soluția trecerii la parlamentul unicameral, situație în care numărul mandatelor ce revin fiecărei circumscripții electorale este în general suficient de mare pentru asigurarea egalității puterii de vot. Or, în situația în care voința poporului exprimată prin referendumul din anul 2009 este pusă în aplicare doar parțial, în sensul menținerii unui parlament bicameral și reducerii numărului total de parlamentari, repartizarea mandatelor pe circumscripții electorale nu se poate realiza în același raport cu populația acestora dat fiind numărul mic de locuitori ai unor județe, așa cum vom arăta în continuare.

5. Potrivit art. 2 alin. (1) din Constituție, „Suveranitatea națională aparține poporului român, care o exercită prin organele sale **reprezentative**, constituite prin alegeri libere, periodice și corecte, precum și prin referendum”. De asemenea, potrivit art. 61 alin. (1) „Parlamentul este organul **reprezentativ** suprem al poporului român și unica autoritate legiuitoare a țării” iar potrivit art. 62 alin. (3) din Legea fundamentală, „Numărul deputaților și al senatorilor se stabilește prin legea electorală, **în raport** cu populația țării”.

Din dispozițiile constituționale menționate rezultă că legiuitorul constituant a lăsat la latitudinea legiuitorului ordinar posibilitatea stabilirii numărului deputaților și al senatorilor prin lege, însă acest număr nu poate fi prevăzut în mod discreționar ci într-un anumit raport cu populația țării astfel încât organul astfel ales să fie reprezentativ.

În acest context trebuie avut în vedere și caracterul reprezentativ al mandatului, consacrat de art. 69 din Constituție. Prin **Decizia nr. 150/2020**, Curtea Constituțională a reținut că „*art. 69 din Constituție constituie fundamentul juridic al mandatului reprezentativ. Acest text constituțional constituie cheia principală în interpretarea raporturilor constituționale dintre parlamentar, pe de o parte, și*

alegătorii lui, partidele sau formațiunile politice care au susținut respectiva candidatură și Camera din care face parte parlamentarul, pe de altă parte. Consecința juridică a mandatului reprezentativ este aceea că, sub aspectul conținutului mandatului parlamentar, în exercitarea acestuia, membrii Parlamentului reprezintă poporul și, în temeiul art. 2 din Constituție, exercită, în numele acestuia, suveranitatea națională. Ca expresie a voinței generale, mandatul parlamentarului se integrează în puterea legiuitoare, organ constituțional colectiv, însă exercitarea sa se realizează individual în cadrul Camerei din care parlamentarul face parte. Cu alte cuvinte, întrucât voința generală se realizează la nivelul Parlamentului, acesta, în ansamblul său, are un mandat ce rezultă din modul de exercitare și realizare a mandatului fiecărui parlamentar.

*În această lumină, **modul de dobândire a mandatului de către fiecare parlamentar este esențial pentru respectarea principiului reprezentativității.** Ca expresie a acestui principiu, dispozițiile art. 5 din Legea nr. 208/2015 stabilesc că senatorii și deputații se aleg prin scrutin de listă, potrivit principiului reprezentării proporționale, numărul de mandate pentru Senat, respectiv pentru Camera Deputaților determinându-se prin raportare la numărul de locuitori al fiecărei circumscripții electorale”.*

Soluțiile legislative propuse pentru art. 5 alin. (2) și (3), stabilesc un număr fix de senatori și de deputați, urmând ca normele de reprezentare să fie determinate implicit, prin raportarea numărului reprezentând populația țării la aceste numere.

Menționăm că, potrivit Institutului Național de Statistică¹, populația României **după domiciliu** la 1 ianuarie 2025 a fost de **21.739.400 locuitori**. Raportând acest număr la numărul senatorilor, respectiv al deputaților stabilite prin proiect rezultă o normă de reprezentare de **217394** locuitori pentru Senat și de **108697** locuitori pentru Camera Deputaților.

Analizând soluțiile referitoare la repartizarea mandatelor pe circumscripții electorale, propuse pentru modificarea **anexei nr. 1** din actul normativ de bază, în funcție de datele existente pe site-urile direcțiilor județene de statistică, se observă că în unele circumscripții

¹ https://insse.ro/cms/sites/default/files/com_presa/com_pdf/popdom1ian2025r.pdf

electorale există abateri semnificative de la normele de reprezentare, în special în cazul circumscripțiilor pentru Senat.

Astfel, populația după domiciliu a județului Cluj la 1 ianuarie 2025 era de 745318 locuitori². Potrivit anexei la proiect, circumscripției electorale **Cluj** i s-au alocat **4 mandate de senator**, adică un mandat la 186330 de locuitori, cu **14,29%** mai puțini față de norma de reprezentare de 217394 locuitori pentru un mandat de senator, ceea ce înseamnă că acest județ este **suprareprezentat**. De asemenea, circumscripției electorale **Ilfov**, cu o populație de 531598 de locuitori³ i s-au alocat prin proiect 3 mandate de senator, adică un mandat la 177199 locuitori, cu **18,49%** mai puțini față de norma de reprezentare, ceea ce înseamnă că și acest județ ar fi **suprareprezentat**.

Pe de altă parte, circumscripției electorale **Bistrița-Năsăud**, cu o populație de 322724 locuitori⁴ i s-a alocat un singur mandat de senator, cu **48,45%** mai mulți față de norma de reprezentare, ceea ce înseamnă că acest județ este **subreprezentat**. De asemenea, județele **Călărași** sau **Ialomița**, cărora li s-au alocat câte un mandat de senator la 292094 locuitori⁵, respectiv la 273643 locuitori⁶, sunt alte exemple de **subreprezentare**.

Abateri semnificative de la norma de reprezentare pot fi identificate și în cazul repartizării mandatelor de deputați, chiar dacă mai puține decât în cazul repartizării mandatelor de senatori, dată fiind numărul mai mare de deputați. În acest sens menționăm județele **Ilfov**, cu un mandat de deputat la **88600** de locuitori și **Ialomița**, cu un mandat de deputat la **136822** de locuitori, ca exemple de suprareprezentare, respectiv de subreprezentare.

De menționat că abaterile semnalate nu ar putea fi eliminate prin reducerea numărului de mandate în cazurile de suprareprezentare, respectiv prin adăugarea unui mandat în cazurile de subreprezentare. De exemplu, dacă în circumscripția electorală Cluj ar fi alocate 3 mandate de senator în loc de 4, acest județ ar deveni subreprezentat. De asemenea, dacă în circumscripția electorală Ialomița ar mai fi adăugat un mandat de deputat, județul ar deveni suprareprezentat.

² <https://cluj.insse.ro/>

³ <https://ilfov.insse.ro/>

⁴ <https://bistrita.insse.ro/>

⁵ <https://calarasi.insse.ro/>

⁶ <https://ialomita.insse.ro/>

Din exemplele menționate se observă că reducerea numărului parlamentari și, implicit, mărirea normelor de reprezentare, afectează alocarea proporțională a mandatelor pe circumscripții electorale, aducându-se atingere astfel **principiul reprezentativității**. Dintr-o altă perspectivă, soluțiile preconizate determină **creșterea inegalității puterii de vot** între cetățenii cu domiciliul în circumscripții electorale diferite, afectându-se, prin aceasta **dreptul la vot** prevăzut de **art. 36 din Constituție**.

Menționăm că potrivit **Codului bunelor practici în materie electorală** – Linii directoare și raport explicativ adoptat de Comisia Europeană pentru Democrație prin Drept (**Comisia de la Veneția**) în cadrul celei de-a 52-a sesiuni plenare (Veneția, 18-19 octombrie 2002), la paragraful 13 din Raportul explicativ, se prevede că *„Egalitatea puterii electorale impune, în cazul în care alegerile nu sunt desfășurate într-o singură circumscripție electorală, constituirea hotarelor circumscripției astfel încât mandatele în camerele de jos, care reprezintă populația, să fie distribuite în mod egal între circumscripții, în conformitate cu un criteriu special de repartizare, de exemplu numărul rezidenților din circumscripția respectivă, numărul conaționalilor rezidenți din circumscripția respectivă (inclusiv minorii), numărul alegătorilor înregistrați sau eventual numărul persoanelor care participă în realitate la alegeri”*. De asemenea, la paragraful 15, Comisia de la Veneția reține că *„Abaterea maximă admisibilă în raport cu criteriul de repartizare depinde de fiecare situație concretă, de regulă **nu ar trebui să depășească 10%** și nici într-un caz 15%, cu excepția unor circumstanțe excepționale (o unitate administrativă slab populată ce are aceeași importanță ca și alte unități care sunt reprezentate de cel puțin un deputat, sau populată de o minoritate națională concentrată)”*.

Chiar dacă în etapa a doua de repartizare a mandatelor se ține seama, în mod egal, de toate voturile valabil exprimate acordate competitorilor electorali la nivel național, totuși atribuirea mandatelor într-o circumscripție electorală în această etapă nu mai depinde **direct** de voința alegătorilor din acea circumscripție, ci de elemente imposibil de determinat de către aceștia, precum coeficientul electoral al circumscripției sau mărimea resturilor rezultate după prima etapă de repartizare. În acest context menționăm cazul circumscripției electorale Ialomița la alegerile pentru Senat din anul 2020, unde în prima etapă nu

s-a repartizat niciunul dintre cele 2 mandate de senator, iar în etapa a doua ambele mandate au fost repartizate competitorului electoral de pe locul al treilea⁷.

6. Distinct de cele menționate mai sus, semnalăm că, deși numărul deputaților și al senatorilor se poate modifica, în principiu, prin lege, amploarea modificării poate avea efecte asupra modului de aplicare a unora dintre dispozițiile constituționale.

Astfel, potrivit **art. 146 lit. a) – c)** din Constituție, „Curtea Constituțională are următoarele atribuții:

a) se pronunță asupra constituționalității legilor, înainte de promulgarea acestora, la sesizarea Președintelui României, a unuia dintre președinții celor două Camere, a Guvernului, a Înaltei Curți de Casație și Justiție, a Avocatului Poporului, a unui număr de cel puțin **50 de deputați sau de cel puțin 25 de senatori**, precum și, din oficiu, asupra inițiativelor de revizuire a Constituției;

b) se pronunță asupra constituționalității tratatelor sau altor acorduri internaționale, la sesizarea unuia dintre președinții celor două Camere, a unui număr de cel puțin **50 de deputați sau de cel puțin 25 de senatori**;

c) se pronunță asupra constituționalității regulamentelor Parlamentului, la sesizarea unuia dintre președinții celor două Camere, a unui grup parlamentar sau a unui număr de cel puțin **50 de deputați sau de cel puțin 25 de senatori**”.

Însă, dacă în prezent este nevoie de un număr de aproximativ 15% din totalul deputaților pentru sesizarea Curții Constituționale, în cazul adoptării soluțiilor legislative preconizate, 50 de parlamentari ar reprezenta **25%** din totalul membrilor Camerei Deputaților. Reducerea semnificativă a numărului de senatori și de deputați ar avea efect asupra capacității parlamentarilor de sesizare a Curții Constituționale în situațiile enumerate diminuând astfel posibilitatea opoziției de a se exprima în cadrul democrației constituționale.

Apreciem că normele constituționale menționate ar fi golite de conținut dacă s-ar admite că ponderea celor 25 de senatori sau 50 de deputați în totalul Camerei din care fac parte poate fi modificată substanțial prin lege.

⁷ https://parlamentare2020.bec.ro/wp-content/uploads/2020/12/pv_1640.pdf

Prin urmare, o modificare a numărului membrilor Parlamentului cu un asemenea impact poate fi susceptibilă de încălcarea dispozițiilor **art. 1 alin. (3)** din Constituție, care consacră caracterului democratic al statului, raportate la **art. 146 lit. a) – c)** din Legea fundamentală.

*

* *

Față de cele de mai sus, propunerea legislativă nu poate fi adoptată în forma propusă.

PREȘEDINTE
Florin BORDACHE

București
Nr. 421/23.06.2025

EVENIMENTE SUFERITE de actul ...

până la data: 02.06.2025

L. nr. 288/2015

M. Of. nr. 866/19 nov. 2015

Lege privind votul prin corespondență, precum și modificarea și completarea Legii nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente

1. promulgată prin D. nr. 862/2015 M. Of. nr. 866/19 nov. 2015

Decret pentru promulgarea Legii privind votul prin corespondență, precum și modificarea și completarea Legii nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente

2. modificări prin O.U.G. nr. 47/2016 M. Of. nr. 685/5 sep. 2016

Ordonanță de urgență privind unele măsuri pentru buna organizare și desfășurare a alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților din anul 2016 și pentru modificarea și completarea Legii nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente și pentru modificarea Legii nr. 288/2015 privind votul prin corespondență, precum și modificarea și completarea Legii nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente *modifică art. 4 alin. (1)*

aprobată cu modificări prin L. nr. 51/2018

M. Of. nr. 205/7 mar. 2018

3. modificări prin L. nr. 148/2019 M. Of. nr. 617/25 iul. 2019

Lege pentru modificarea și completarea unor acte normative în materie electorală

modifică art. 1, art. 3 alin. (3), art. 4 alin. (1), art. 4 alin. (4), art. 5 alin. (1), art. 6 alin. (1), art. 8 alin. (2), art. 10 alin. (1), (3) și (4), art. 12, art. 13, art. 14 alin. (1) și (4), art. 21 alin. (2) și (4); introduce alin. (2¹) și (2²) la art. 8, alin. (1¹) la art. 9, art. 21¹ și art. 21²; abrogă art. 4 alin. (2) și (3), art. 6 alin. (4)

Dispune republicarea cu renumerotare

4. completat prin O.U.G. nr. 26/2020 M. Of. nr. 118/14 feb. 2020

Ordonanță de urgență privind modificarea și completarea unor acte normative în materia alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților, precum și unele măsuri pentru buna organizare și desfășurare a alegerilor parlamentare anticipate

introduce alin. (4¹) la art. 4, alin. (1¹) la art. 10, art. 13¹ și alin. (1¹) la art. 14

ieșit din vigoare

5. modificări prin D.C.C. nr. 150/2020 M. Of. nr. 215/17 mar. 2020

Decizia nr. 150 din 12 martie 2020 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 26/2020 privind modificarea și completarea unor acte normative în materia alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților, precum și unele măsuri pentru buna organizare și desfășurare a alegerilor parlamentare anticipate

suspendă pentru 45 de zile dispozițiile O.U.G. nr. 26/2020 (termenul se împlinește la data de 30 aprilie 2020), după care operează prevederile art. 147 din Constituție

6. modificări prin L. nr. 202/2020 M. Of. nr. 849/16 sep. 2020

Lege pentru modificarea și completarea unor acte
normative în materie electorală

*modifică art. 4 alin. (4), art. 10 alin. (1)
lit.d), art. 13, art. 14 alin. (1);
abrogă art.10 alin. (1) lit. e)*

Dispune republicarea cu renumerotare